

Vastaanottaja

Laukaan lupa- ja valvontalautakunta

Muutoksenhaunallinen päätös

Laukaan lupa- ja valvontalautakunta, 22.03.2022 § 27

Valittaja

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAUSUNTOPYYNTÖ

Hämeenlinnan hallinto-oikeus kehottaa oheisen valituksen johdosta

1. antamaan lausunnon valitukseen sisältyvän päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen osalta **30.5.2022 mennessä** ja liittämään lausuntoon jäljennökset valituksenalaisen päätöksen perusteena olevista asiakirjoista, ja
2. antamaan valituksen johdosta muilta osin lausunnon **13.6.2022 mennessä**.

Lausunnossa tulee antaa selostus asiasta, vastata oikeudenkäynnin osapuolten esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausua esitetystä selvityksestä.

Tätä lähetettä tai sen liitteitä ei tarvitse palauttaa. Mikäli mahdollista, pyydämme toimittamaan lausunnon ja pyydetyt asiakirjat sähköisesti virastopostiin hameenlinna.hao@oikeus.fi. Sähköisesti lähetettyjä asiakirjoja ei tarvitse lähettää lisäksi postitse.

Olli Toivonen
hallinto-oikeuden esittelijä

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA

Puhelinnumero: 029 56 42210

Faksi: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Lähetettäjä: Hälikkä Sohvi (ELY) <sohvi.halikka@ely-keskus.fi>
Lähetetty: torstai 5. toukokuuta 2022 14.52
Vastaanottaja: HAO Hämeenlinna
Kopio: Turunen Sari (ELY)
Aihe: Valitus Laukaan lupa- ja valvontalautakunnan päätöksestä
Liitteet: Harisen sora-alue ja Levasuo Peabindustri lop-2.pdf; Valitus Laukaan lupa- ja valvo.pdf

Hei,
liitteessä Keski-Suomen ELY-keskuksen valitus Laukaan lupa- ja valvontalautakunnan maa-aineslupaa koskevasta päätöksestä 22.3.2022 § 27.

Ystävällisin terveisin,

Sohvi Hälikkä
Ympäristöyksikön päällikkö
sohvi.halikka@ely-keskus.fi
p. 0295 024 006, vaihde 0295 024 500
Ympäristöyksikkö/Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue
Keski-Suomen ELY-keskus
Cygnäuksenkatu 1, PL 250
40101 Jyväskylä

Tämä viesti on tarkoitettu ainoastaan henkilölle tai yhteisölle, jolle se kuuluu. Viesti saattaa sisältää luottamuksellista tietoa. Jos olet saanut viestin erehdyksessä, sinulla ei ole siihen käyttöoikeutta. Tässä tapauksessa ilmoita siitä lähettäjälle ja poista viesti postilaatikostasi.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
hameenlinna.hao@oikeus.fi

Viite: Laukaan kunnan lupa- ja valvontalautakunnan päätös maa-ainesluvasta Dnro:
805/10.03.00/2021, 22.3.2022 § 27

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUKSEN VALITUS MAA-AINESLUPA-ASIASSA

Valituksen alainen päätös

Laukaan kunnan lupa- ja valvontalautakunnan 22.3.2022 § 27 antama päätös (Dnro:805/10.03.00/2021) maa-aineslupaa koskevassa asiassa. Päätöksellään Laukaan kunnan lupa- ja valvontalautakunta on myöntänyt maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan hiekan, soran ja kalliokiviaineksen ottamiseen sekä maa-aineslain 21 §:n mukaisen toiminnan aloittamisluvan muutoksenhausta huolimatta.

Vaatimukset valitusasiassa

Keski-Suomen ELY-keskus (jäljempänä ELY-keskus) pyytää Hämeenlinnan hallinto-oikeutta kumoamaan päätöksen.

Lisäksi ELY-keskus vaatii päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämistä, koska päätöksen täytäntöönpano tekisi muutoksenhaun hyödyttömäksi.

Perustelut

ELY-keskus viittaa ensinnäkin valituksensa perusteluina lausunnossaan 28.1.2022 esittämään sekä esittää lisäksi seuraavat perustelut valitukselle:

Sovellettavat oikeusohjeet

Maa-aineslain (24.7.1981/555) 3 §:n mukaan *tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu: 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista; 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen vedenlaadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.*

Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen

käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa. (5.2.1999/134)

Maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten. (26.5.2000/495)

Ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-aineseesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Alueella, jolla on voimassa toimenpiderajoitus yleiskaavan tai asemakaavan laatimista tai muuttamista varten, lupa voidaan myöntää, jollei ottaminen tuota huomattavaa haittaa kaavan laatimiselle tai muuttamiselle, turmele kaupunki- tai maisemakuvaa eikä muutenkaan ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, päätöksestä on käytävä ilmi, miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon. Arvioinnin huomioon ottamisesta säädetään tarkemmin mainitun lain 4 luvussa.

Tosiseikat

Alue sijaitsee Petruman kylässä Laukaan keskustasta noin 12 metriä luoteeseen Hitonhaudantien läheisyydessä. Alue sijaitsee Valkolan 1E-pohjavesialueella.

Keski-Suomen maakuntakaavassa (lainvoimainen 28.1.2020) alue sijoittuu Tikkakosken varalaskupaikan suojavyöhykkeelle ja Biotalouteen tukeutuvalle alueelle. Alueella ei ole yleis- tai asemakaavaa.

Alueella on toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen. Lupa on myönnetty Laukaan kaavoitus- ja rakennuslautakunnassa 25.9.2012 § 175 (364/11.01.00/2012), lupamääräyksiä on muutettu ja täydennetty Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä 25.8.2014 (nro 14/0272/1)

Alueella on Laukaan kaavoitus- ja rakennuslautakunnan 25.9.2012 § 174 myöntämä maa-aineslupa soran ja kalliokiviaineksen ottoon. Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 31.12.2013 (13/0791/2) pysyttänyt lautakunnan myöntämän maa-ainesten ottoluvan. Ottoluvan voimassaolo on päättynyt 22.2.2022.

Lupaa on nyt haettu 10 vuodeksi edeltävää lupaa vastaavalle, 5,16 ha ottamisalueelle eli ottosuunnitelman 1-vaiheelle. Haettu kokonaisottomäärä on yhteensä 527 500 m³, josta kalliokiviaineksen osuus on 422 000 m³.

Asian oikeudellinen arviointi

Maa-aineslain 3 §:ssä on säädetty maa-ainesten ottamisen rajoituksista. Maa-aineslaissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

ELY-keskus toteaa ensinnäkin, että kalliolouhinta vaikuttaa pohjavesialueen pohjaveden määrälliseen ja kemialliseen tilaan vähentämällä pohjaveden muodostumista maaperässä. Valituksen kohteena olevan maa-aineslupapäätöksen mukainen kallion louhinta-alue sijoittuu tutkitun vedenottamopaikan vedenkertymäalueelle ja arvioidulle lähisuojavyöhykkeelle. Kalliolouhinnan vaikutukset pohjavedessä näkyvät hitaasti. Pohjaveden määrällistä ja kemiallista tilaa ei ole mahdollista palauttaa muutosta edeltävään tilaan, koska kiviainesta tai maa-ainesta ei saada palautettua takaisin ottoalueelle. Pohjavedenpinnan suojakerroksen ohentuessa lyhenee aika, jolloin pintavesi vajoaa ja suodattuu maakerrosten läpi pohjavedeksi.

ELY-keskus katsoo, että lupamääräyksilläkään ei riittävällä varmuudella pystytä takaamaan, että hankkeesta ei aiheutuisi lisää pohjaveden haitallista purkautumista, kuten viereisellä kiinteistöllä on jo tapahtunut. Lupamääräyksiin ei myöskään pystytä täysin pois sulkemaan mahdollisia vaikutuksia pohjaveden määrälliseen ja kemialliseen tilaan. ELY-keskuksen käsityksen mukaan alueelle aikaisemmin myönnetty maa-aineksenottolupa ei tarkoita sitä, että alueelle tulisi myöntää uusia maa-ainesten ottolupia, saati kiviaineksenottolupaa.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Valkolan merkitys pohjavesialueena on suuri. Laukaan kunnan pohjaveden suojelusuunnitelmassa on linjattu, että maa-ainesten ottamista ei tulisi tehdä luonnontilaisina säilyneillä alueilla. ELY-keskus toteaa, että ylipäättään tärkeillä 1-luokan pohjavesialueilla ei tulisi myöntää uusia maa-ainestenottolupia, varsinkaan koskemattomille alueille. Alue on lisäksi E-luokan pohjavesialue.

Edellä esitetyn perusteella suunnitellulla kallion louhinnalla alueelta voi olla pohjaveden määrällistä ja kemiallista tilaa muuttava vaikutus kyseisellä alueella, minkä vuoksi se on ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n 1 momentin kohdan 4 kanssa. ELY-keskus katsoo, että suunnitellusta maa- ja kiviainesten otosta tulee aiheutumaan vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun vaarantumista sekä vaikuttamaan tutkitun vedenottamonpaikan vesienhoidolliseen tilaan. Maa-ainesten ottamiselle ei ole myöskään haettu maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittua vesilain mukaista lupaa.

Pohjavesialueen kaakkoiskulmassa Riikolan niemessä sijaitsee Laukaan kunnan Valkolan vedenottamo. Pohjavesialueella on lisäksi kaksi tutkittua vedenottamon

paikkaa, joista toinen P28 sijaitsee Pieni-Harisen rannassa, ottoalueelta n. 520 m lounaaseen. Piste 28 jatkuvaksi antoisuudeksi voidaan lyhytkestoisen koepumppauksen perusteella alustavasti arvioida 500 m³/d. Koepumpattu pohjavesi oli hyvänlaatuista pohjavettä. Lyhyitä aikoja vettä voidaan ottaa huomattavasti enemmän. Pohjavesi virtaa suunnitellulta ottoalueelta tutkittua vedenottamonpaikkaa pistettä P28 kohti.

Suunnitellun ottoalueen itäpuolella, tilalla 410–410–4–85, on havaittu kalliokohoumien rajaamia pohjavesilammikoita. Kalliota pois louhittaessa kallioperän pohjavedet voivatkin purkautua suunnitellulle ottoalueelle syntyvään avolouhokseen kalliolouhosalueelle kalliomäen eri osista, myös suunnitellun ottoalueen ulkopuolelta, alimman ottotason yläpuolelta. Tämä vähentää suunnitellulla ottoalueella ja sen ympäristössä muodostuvan pohjaveden kokonaismäärää. Siten on odotettavissa, että myös tutkitulle vedenottamonpaikalle virtaavan pohjaveden määrä vähenee.

Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten oton salliminen alueella aiheuttaisi pohjaveden antoisuuden vaarantumista, minkä johdosta maa-ainesluvan myöntämisen edellytykset eivät täyty.

Vesienhoidon lähtökohta kaikilla pohjavesialueilla on pohjaveden hyvän määrällisen ja kemiallisen tilan säilyttäminen ja saavuttaminen. Uudessa vesienhoidon toimenpideohjelmassa v. 2022–2027 ei ole esitetty Valkolan pohjavesialuetta koskevia toimenpiteitä. Vaikkei pohjavesialueelle ole määritetty toimenpidettä, esimerkiksi maa-ainesten ottoa koskevaa, se ei tarkoita sitä, että pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja on perusteltua sijoittaa pohjavesialueelle. Ympäristöministeriön julkaiseman oppaan 2020/24: Maa-ainesten ottaminen, opas aineiden kestäväseen käyttöön, mukaan lähisuojavaikuttajille ei sallita uusia ottamisalueita. Olemassa olevilla ottamisalueilla suojakerros on vähintään 6 metriä.

Edellä esitetyn lisäksi ELY-keskus toteaa, että maa-aineslain 3 §:n mukaan lupaa maa-ainesten ottamiseen ei saa myöntää, jos maa-ainesten otosta aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista. Hitonhaudan arvokkaan kallioalueen (kallioalueen arvoluokka 3) rajausta kulkee 79 metrin etäisyydellä ottoalueen rajasta luoteeseen. Tämä laaja kallioalue erottuu maisemassa lähinnä korkeampana metsäalueena, jonka jyrkänteiset kalliopinnat erottuvat puuston seasta ainoastaan lähimaisemassa. Rinteiltä avautuu eri ilmansuuntiin edustavia, jonkin verran puuston rajoittamia metsävaltaisia maisemia. ELY-keskus on lausunnossaan huomauttanut, että arvokkaan kallioalueen läheinen sijainti tulee huomioida ottotoiminnan suunnittelussa ja alueen maisemoinnissa. Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus katsoo, että maa-ainesluvan myöntäminen maa-ainesten ja kiviaineksen ottamiseen voi aiheuttaa alueen kauniin maisemakuvan turmeltumista, minkä johdosta maa-ainesluvan myöntämisen edellytykset eivät täyty.

Johtopäätös

ELY-keskus katsoo, että edellä esitetyillä perusteilla maa-aineslain mukaista lupaa ei olisi tullut myöntää, koska päätös on maa-aineslain 3 §:n ja 6 §:n vastainen.

Edellä esitetyn perusteella Keski-Suomen ELY-keskus pyytää Hämeenlinna hallinto-oikeutta kumoamaan päätöksen.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristölakimies yksikön päällikkö Sohvi Hälikkä ja ratkaissut johtaja Kari Lehtinen.

LIITE

ELY-keskuksen lausunto 28.1.2022

Tämä asiakirja KESELY/2721/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/2721/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hälikkä Sohvi 05.05.2022 14:41

Ratkaisija Lehtinen Kari 05.05.2022 14:40

Laukaan kunta
Ympäristövalvonta/ympäristönsuojelu

kirjaus@laukaa.fi

Viite: lausuntopyyntö 24.11.2021, 805/10.03.00/2021

Lausunto Peab Industri Oy:n maa-ainelupahakemuksesta kiinteistöille Harisen sora-alue 410-410-4-104 ja Leväsuo 410-410-4-112, Petruma, Laukaa.

Hakemus

Peab industri Oy hakee maa-ainesten ottamislupaa kymmeneksi vuodeksi yhteensä 527 500 m³ maa-ainesten ottamiseen ja maisemoinnin suorittamiseen Laukaan kunnassa kiinteistöiltä Harisen sora-alue ja Leväsuo. Tämä hakemus koskee ainoastaan 1-vaihetta, johon sisältyy kalliokiviaineksen ottaminen, soranotto ja maisemointi.

Suunnitelma-alueen pinta-ala 15,5 ha, josta ottamisalueen pinta-ala 5,16 ha. Alimmaksi ottotasoksi esitetään + 137,8 m N2000. Pohjaveden ylin korkeus on hakemuksen mukaan +131,34 m N2000. Lupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi 527 500 m³ maa-aineksen (kalliokiviaines 422 000 m³, sora ja hiekka 105 500 m³) ottoon.

Hakijalle on 2.2.2022 asti voimassa oleva maa-ainelupa alueella. Lupaa haetaan aloittaa hakemuksen mukainen toiminta ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Lisäksi hakijalla on alueella toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa) 25.9.2012 § 175, 364/11.01 .00/2012) ja Vaasan Hao (25.8.2014, Nro: 14/0272/1).

Alueelle on Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen Nro 14/0272/1 (pätöksen antopäivä 25.8.2014) mukaisesti tehty 21.10.2014 vesiensuojelusuunnitelma. Suunnitelmassa on esitetty: 1) alapuolisen maaperän ja pohjaveden suojaaminen sekä hulevesien kerääminen ja poisjohtaminen, 2) pohjaveden laadun ja alueelta johdettavien pintavesien tarkkailun toteuttaminen.

Suunniteltu ottoalue sijaitsee Valkolan (0941004) 1E-luokan pohjavesialueella. Alueella pohjavedentasoa on tarkkailtu alueen eteläpuolella olevasta pohjavesiputkesta HP1. Tarkastelujaksolla 2016-2020 pohjaveden korkeus on ollut keskimäärin +131,01 m N2000. Hakemuksen mukaan suojaetäisyyttä alimpaan ottamistasoon jää verrattuna keskimääräiseen korkeuteen 6,79 m.

Keski-Suomen maakuntakaavassa (lainvoimainen 28.1.2020) alue sijoittuu Tikkakosken varalaskupaikan suojavyöhykkeelle [sv] ja Biotolouteen tukeutuvalle alueelle. Alueella ei ole yleis- tai asemakaavaa.

Lähimpään vakituiseen asutukseen matkaa on 1260 m ja vapaa-ajan asutukseen 370 m. Riikolamme pohjavedenottamoon on matkaa 3500 m. Lähin luonnonsuojelualue, Natura 2000-alue, Hitonhauta-Kylmähauta-Hirvas-joki (FI0900011) sijaitsee n. 600 m etäisyydellä.

Kartoissa käytetty koordinaatisto on ETRS-TM35FIN ja korkeusjärjestelmä N2000. Voimassa olevat luvat on myönnetty korkeusjärjestelmälle N60. Korkeusjärjestelmien ero on alueella noin 0,30 cm.

Lausunto maa-aineslupahakemuksesta

Luonnon- ja maisemansuojelulliset näkökohdat

Valkolan pohjavesialueella on useita suojelukohteita ja suojelualueita. Alueella on viisi yksityismaiden suojelualueita, Natura2000 erityisten suojelutoimien alue (SAC), soidensuojeluohjelma-alue ja erittäin arvokas kallioalue.

Ottoalueelta 600 m luoteeseen sijoittuu Hitonhauta–Kylmähauta–Hirvasjoki -Natura 2000 alue. Kyseessä on merkittävä, suoraan pohjavedestä riippuvainen ekosysteemi mikä ympäristö- ja luontoarvoltaan on hyvin monipuolinen ja merkittävä alue, joka koostuu kolmesta erillisestä osa-alueesta: Hitonhaudasta, Kylmäpuron lähteiköstä ja Hirvasjoesta.

Näistä ottoaluetta lähimpänä sijaitsee Hitonhaudan alue. Hitonhaudan länsi- ja pohjoisosassa on arvokas harjualue syvän harjuhaudan jakamine rinnakkaisselänteineen. Harjualue liittyy kasvistollisesti merkittävään ja geologisesti erittäin merkittävään rotkovajoamaan. Rotkossa kasvaa useita vaateliaita lehtokasveja, mm. hajuheinää runsaasti. Hitonhaudan koillisosassa sijaitseva Piilolampi on maisemallisesti hieno, kalliorantainen metsälampi. Piilolammen laskupuron varressa on lähteitä, tihkupintakasvillisuutta, lettorämettä ja mesotrofista sararämettä sekä kosteaa ja tuoretta lehtoa. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kallion- ja maa-aineksen otolla ei arvioida olevan vaikutusta Hitonhaudan alueen luontoarvoihin.

Hitonhaudan arvokkaan kallioalueen (kallioalueen arvoluokka 3) rajausta kulkee 79 metrin etäisyydellä ottoalueen rajasta luoteeseen. Tämä laaja kallioalue erottuu maisemassa lähinnä korkeampana metsäalueena, jonka jyrkänteiset kalliopinnat erottuvat puuston seasta ainoastaan lähimaisemassa. Rinteiltä avautuu eri ilmansuuntiin edustavia, jonkin verran puuston rajoittamia metsävaltaisia maisemia. ELY- keskus huomauttaa, että arvokkaan kallioalueen läheinen sijainti tulee huomioida ottotoiminnan suunnittelussa ja alueen maisemoinnissa.

Maa-aineslain 3 § :n mukaan laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Suunnitelma-alue ei sijaitse maakunnallisesti tai valtakunnallisesti arvokkaassa kulttuuriympäristössä eikä alueella sijaitse kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita tai muinaisjäännöksiä. (Ympäristökarttapalvelu Karpalo, 11.10.2021)

Vesiensuojelulliset näkökohdat

Suunniteltu ottoalue sijaitsee Valkolan pohjavesialueella (0941004), joka on 1E-luokan pohjavesialue eli alue on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Pohjaveden pinnantasosta suunnittelualueella ja sen ympäristössä on vain niukasti tutkimustuloksia. Kaikista alueella olevista pohjaveden havaintoputkista ei ole tarkkailutuloksia pohjavesipinnan korkeudesta tai pohjaveden laadusta. Alueella pohjavedentaso on tarkkailtu alueen eteläpuolella olevasta pohjavesiputkesta HP1. Havaintoputki on asennettu vuonna 2004. Tarkkailutulosten perusteella pohjavedenpinnankorkeus on vaihdellut tasolla + 130,28 ... 131,43 vuosien 2004 – 2021 välisenä aikana.

Kuva 1. Pohjaveden pinnantas havaintoputkessa HP1 vuosina 2004 - 2021

Valkolan pohjavesialueelle on v 2021 laadittu pohjaveden suojelusuunnitelma. Suojelusuunnitelmassa on todettu, että Valkolan merkitys pohjavesialueena on suuri. Suojelusuunnitelmassa on esitetty, että maa-aineksen ottamista ei tulisi tehdä luonnontilaisina säilyneillä alueilla. ELY-keskus katsoo, että suojelusuunnitelman ohjeistukset tulisi huomioida alueen maankäytössä.

Pohjavesialueen kaakkoiskulmassa Riikolan niemessä sijaitsee Laukaan kunnan Valkolan vedenottamo. Pohjavesialueella on lisäksi kaksi tutkittua vedenottamon paikkaa, joista toinen P 28 sijaitsee Pieni-Harisen rannassa, ottoalueelta n. 520 m lounaaseen. Piste 28 jatkuvaksi antoisuudeksi voidaan lyhytkestoisen koepumppauksen perusteella alustavasti arvioida 500 m³/d. Koepumpattu pohjavesi oli hyvänlaatuista pohjavettä. Lyhyitä aikoja vettä voidaan ottaa huomattavasti enemmän. Pohjavesi virtaa suunnitellulta ottoalueelta tutkittua vedenottamonpaikkaa pistettä P28 kohti.

Suunnittelun ottoalueen itäpuolella, tilalla 410-410-4-85, on havaittu kalliokohoumien rajaamia pohjavesilammikoita. Kalliota pois louhittaessa kallioperän pohjavedet voivatkin purkautua suunnitellulle ottoalueelle syntyvään avolouhokseen kallioulouhosalueelle kalliomäen eri osista, myös suunnittelun ottoalueen ulkopuolelta, alimman ottotason yläpuolelta. Tämä vähentää suunnitellulla ottoalueella ja sen ympäristössä muodostuvan pohjaveden kokonaismäärää. Siten on odotettavissa, että myös tutkitulle vedenottamonpaikalle virtaavan pohjaveden määrä vähenee.

Vesienhoidon lähtökohta kaikilla pohjavesialueilla on pohjaveden hyvän määrällisen ja kemiallisen tilan säilyttäminen ja saavuttaminen. Uudessa vesienhoidon toimenpideohjelmassa v. 2022 -2027 ei ole esitetty Valkolan pohjavesialuetta koskevia toimenpiteitä. Vaikkei pohjavesialueelle ole määritetty toimenpidettä, esimerkiksi maa-ainesten ottoa koskevaa, se ei tarkoita sitä, että pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja on perusteltua sijoittaa pohjavesialueelle.

Ympäristöministeriön julkaiseman oppaan 2020/24: Maa-ainesten ottaminen, opas ainesten kestäväan käyttöön, mukaan lähisuojavyöhykkeille ei sallita uusia ottamisalueita. Olemassa olevilla ottamisalueilla suojakerros on vähintään 6 metriä.

Yhteenveto

ELY-keskus katsoo, että kallion louhinta-alue sijoittuu tutkitun vedenottamopaikan vedenkertymäalueelle ja arvioidulle lähisuojavyöhykkeelle. Kallioulouhinta vaikuttaa pohjavesialueen pohjaveden määrälliseen ja kemialliseen tilaan, vähentämällä pohjaveden muodostumista maaperässä.

Nämä vaikutukset pohjavedessä näkyvät hitaasti. Siinä vaiheessa, kun kielteiset vaikutukset näkyvät, on hyvin vähän tehtävissä. Kiviainesta tai maa-ainesta ei saada palautettua takaisin ottoalueelle eikä pohjaveden määrällistä ja kemiallista tilaa palautettua muutosta edeltävään tilaan. Pohjavedenpinnan yläpuolisen suojakerroksen ohentuessa lyhenee aika, jolloin pintavesi vajoaa ja suodattuu maakerrosten läpi pohjavedeksi.

Suunnitellulla kallion louhinnalla alueelta voi olla pohjaveden määrällistä ja kemiallista tilaa muuttava vaikutus kyseisellä alueella, minkä vuoksi se ja on näin ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n 1.mom kohdan 4 kanssa. Suunniteltu maa- ja kiviainesten otto tulee siis vaikuttamaan tutkitun vedenottamopaikan vesienhoidolliseen tilaan.

ELY-keskus katsoo, että lupamääräyksiin ei riittävällä varmuudella pystytäkään takaamaan, että hankkeesta ei aiheutuisi lisää pohjaveden haitallista purkautumista, kuten viereisellä kiinteistöllä on jo tapahtunut. Lupamääräyksiin ei myöskään pystytäkään täysin pois sulkemaan mahdollisia vaikutuksia pohjaveden määrälliseen ja kemialliseen tilaan.

Maa-aines lupaa kallion louhinnalle kyseiselle alueelle ei siten tule myöntää. Lupaviranomaisen tulee harkita, onko maa-aineslupa pohjaveden määrällisen ja kemiallisen tilan suojelemiseksi myönnettävissä edes ainoastaan maa-aineksen ottamiseen jo olemassa olevalle ottamisalueelle. ELY-keskuksen käsityksen mukaan alueelle aikaisemmin myönnetty maa-aineksenottolupa ei tarkoita sitä, että alueelle tulisi myöhemmin myöntää uusia maa-aineksen ottolupia saati kiviaineksenottolupaa.

Lausunnon on esitellyt ympäristönsuojelun asiantuntija Katja Hänninen ja ratkaissut yksikön päällikkö Sohvi Hälikkä

Asia on hyväksytty sähköisesti. Hyväksynnästä on merkintä asiakirjan lopussa.

Tämä asiakirja KESELY/2721/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/2721/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Hälikkä Sohvi 28.01.2022 13:46

Esittelijä Hänninen Katja 28.01.2022 12:23

Maa-aineslupa, Peab Industri Oy, Harisen sora-alue ja Leväsuo

805/10.03.00/2021

LupaValv 22.03.2022 § 27

Valmistelija: ympäristötarkastaja Anne Yli-Olli, p. 0400 676 940

Peab Industri Oy hakee kiinteistöille Harisen sora-alue 410-410-4-104 ja Leväsuo 410-410-4-112 maa-aineslain 4 §:n mukaista lupaa hiekan, soran ja kalliokiviaineksen ottamiseen sekä maa-aineslain 21 §:n mukaista toiminnan aloittamislupaa muutoksenhausta huolimatta.

Alue sijaitsee Petruman kylässä Laukaan keskustasta noin 12 metriä luoteeseen Hitonhaudantien läheisyydessä. Alue sijaitsee Valkolan 1E -luokan pohjavesialueella.

Alueella on toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen. Lupa on myönnetty Laukaan kaavoitus- ja rakennuslautakunnassa 25.9.2012 § 175 (364/11.01.00/2012), lupamääräyksiä on muutettu ja täydennetty Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä 25.8.2014 (Nro 14/0272/1).

Alueella on Laukaan kaavoitus- ja rakennuslautakunnan 25.09.2012 § 174 myöntämä maa-aineslupa soran ja kalliokiviaineksen ottoon. Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 30.12.2013 (13/0791/2) pyssyttänyt lautakunnan myöntämän maa-ainesten ottoluvan. Ottoluvan voimassaolo on päättynyt 22.2.2022.

Lupaa haetaan 10 vuodeksi edeltävää lupaa vastaavalle, 5,16 ha ottamisalueelle eli ottosuunnitelman 1-vaiheelle. Haettava kokonaisottomäärä on yhteensä 527 500 m³, josta kalliokiviaineksen osuus on 422 000 m³.

Esityslistan ohessa:

- Maa-aineslupahakemus 10.11.2021 (päivitetty 22.11.2022)
- Laukaan Vesihuolto Oy lausunto 7.12.2021
- Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto 28.1.2022
- Muistutukset, 2 kpl ()
- Hakijan vastine lausuntoihin ja muistutuksiin 21.2.2022
- Maa-aineslupa 25.9.2012 § 174
- Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 30.12.2013 maa-ainesluvasta
- Ympäristölupa 25.9.2012 § 175
- Vaasan hallinto-oikeuden päätös 25.8.2014 ympäristöluvasta
- Tarkastusmuistio 19.11.2021

Ehdotus

Ympäristötoimenjohtaja:

Lautakunta päättää myöntää Peab Industri Oy:lle maa-ainesluvan kiinteistöille Harisen sora-alue 410-410-4-104 ja Leväsuo 410-410-4-112 liitteenä olevan lupapäätösehdotuksen mukaisesti.

Toiminnalle myönnetään lupapäätösehdotuksen mukaisesti maa-aineslain 21 §:n mukainen toiminnan aloittamislupa muutoksenhausta huolimatta vain hiekan ja soran ottamiseen.

Päätös

Lupa- ja valvontalautakunta:

Keskustelun kuluessa jäsen Maare Kalmari-Reina esitti, että lupaa ei myönnetä ennenkuin Geologisen tutkimuskeskuksen (GTK) tekemän tutkimuksen tulokset on saatu ja nähdään, onko kallion louhimisella vaikutusta pohjaveteen.

Esitystä ei kannatettu, joten se todettiin rauenneeksi.

Ympäristötoimenjohtajan ehdotuksesta tuli lautakunnan päätös.

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Muutoksenhakukielto ja perusteet

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätökset koskevat vain valmistelua ja täytäntöönpanoa (Kuntalaki 410/2015 § 136):

Pykälät: 26, 29, 30

Oikaisuvaatimusohjeet

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen (Kuntalaki 410/2015 § 134, 1 mom.)

Päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Pykälät:

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusviranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään:

LAUKAAN LUPA- JA VALVONTALAUTAKUNTA

Postiosoite / Käyntiosoite: PL 6, 41341 Laukaa / Laukaantie 14, Laukaa

Sähköposti: kirjaus@laukaa.fi

Puhelin: 014 2675 000

Aukioloaika: ma-pe klo 9-13

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä. Käytettäessä todisteellista tiedoksantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa (Kuntalaki 410/2015 §:t 138-140).

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Pöytäkirja on julkaistu nähtäville Laukaan kunnan sekä Hankasalmen kunnan verkkosivuille 30.3.2022.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi, kotikunta, osoite- ja yhteystiedot. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimuksen liitteet

- päätös alkuperäisenä tai kopiona
- selvitys päätöksen tiedoksiannosta tai muusta muutosajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin muutosvaatimuksessa halutaan vedota

OTE lähetetty asianosaiselle postitse kirjeenä ____ . ____ . 2022 / sähköpostilla ____ . ____ . 2022

VALITUSOSOITUS (maa-ainesluvut)

Seuraaviin päätöksiin voi hakea muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella:

§ 27

Valitusoikeus

- 1) asianosaisella;
 - 2) kunnan jäsenellä;
 - 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
 - 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
 - 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
 - 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta. **Valitusaika päättyy 6.5.2022.**

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arki-lauantai, saa valituskirjelmän toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valitusviranomainen

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS

Käyntiosoite	Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna
Postiosoite	Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Puhelin	029 56 42200
Telekopio	029 56 42269
Sähköposti	hameenlinna.hao@oikeus.fi
Aukioloaika	ma - pe 8.00 - 16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valituksen liitteet

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta (*esim. julkinen kuulutus*)
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 270 euroa.

VALITUSOSOITUS (YSL mukaiset asiat / hallintopakko, todisteellinen tiedoksianto)

Seuraaviin päätöksiin voi hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella:

§ 28

Valitusoikeus

Valitusoikeus on

1) asianosaisella, 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät, 4) valtion valvontaviranomaisella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä 5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista**. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, valituskirjelmän saa toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on luovutettu asianosaiselle tai hänen lailliselle edustajalleen. Postitse saantitodistusta vastaan lähetetystä asiakirjasta katsotaan asianosaisen saaneen tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana.

Käytettäessä todisteellista sähköistä tiedoksiantoa päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun asiakirja on noudettu viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta.

Valitusviranomainen

VAASAN HALLINTO-OIKEUS

Käyntiosoite	Korsholmanpuistikko 43, Vaasa
Postiosoite	PL 204, 65101 Vaasa
Puhelin	029 56 42611 (vaihe), 029 56 42780 (kirjaamo)
Faksi	029 56 42760
Sähköposti	vaasa.hao@oikeus.fi
Aukioloaika	ma-pe 8.00 - 16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valituksen liitteet

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 270 euroa.